

ผลตอบแทนการเลี้ยงควายของเกษตรกรตามระบบเกษตรผสมผสานในพื้นที่จังหวัดลำปาง

เฉลิมพล ศรีโปลา^{1/} อภิวัฒน์ ธนารัตน์^{2/}

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการเลี้ยงควาย และปัจจัยการยอมรับของเกษตรกรจังหวัดลำปางต่อการเลี้ยงควายตามระบบเกษตรผสมผสาน และ 2) เพื่อศึกษาผลตอบแทนรายได้ของเกษตรกรที่เลี้ยงควายจังหวัดลำปางที่เกิดจากการเลี้ยงควายตามระบบเกษตรผสมผสาน กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกรเลี้ยงควายที่อยู่ในพื้นที่ อำเภอมะมาะ อำเภอกะคา และอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 93 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่าสภาพการเลี้ยงควายในจังหวัดลำปาง โดยทั่วไปเกษตรกรมีอายุเฉลี่ย 48 ปี จบการศึกษาระดับประถมศึกษา มีอาชีพหลักทำนา ไม่มีการจัดทำแปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปล่อยในพื้นที่สาธารณะ ประสบการณ์ในการเลี้ยงควายเฉลี่ย 20.48 ปี จำนวนควายที่เลี้ยงเฉลี่ย 5.93 ตัว มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 17.13 ไร่ ใช้แรงงานในครอบครัวเลี้ยงควาย มีการจัดทำคอกควายแยกต่างหากจากที่อยู่อาศัย เมื่อมีสัตว์ป่วยจะรักษาสัตว์โดยอาสาปศุสัตว์ นำมูลควายที่ได้ไปทำปุ๋ย ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับในการเลี้ยงควายของเกษตรกรมากที่สุดในด้านความรู้และประสบการณ์ในการเลี้ยง รองลงมาคือด้านราคาขายและความต้องการใช้แรงงานควาย ผลตอบแทนที่ได้จากการเลี้ยงควายเฉลี่ยปีละ 105,890.91 บาท ทำให้เกษตรกรมีการยอมรับและพร้อมปรับเปลี่ยนแนวคิดจากการเลี้ยงควายจากวิถีดั้งเดิมเข้าสู่การจัดการการเลี้ยงตามระบบเกษตรผสมผสาน

คำสำคัญ: การเลี้ยงควาย เกษตรผสมผสาน จังหวัดลำปาง

ทะเบียนวิชาการ : 62(2)-0216(5)-062

¹สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำปาง อ.เมืองลำปาง จ. ลำปาง

²สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูน อ.เมือง จ.ลำพูน

The return of buffalo raising of farmers under the integrated agriculture system in Lampang Province, Thailand

Chalermphol Sripola^{1/} Apiwat Thanarat^{2/}

Abstract

The objectives of this study were 1) to study the conditions of buffalo raising and the acceptance factors of Lampang farmers towards buffalo farming based on integrated agriculture and 2) the return of the buffalo raising of the farmers based on the integrated agriculture system in Lampang Province. The sample of this study were 93 farmers, the data were collected by using questionnaires. Descriptive statistic was used to analyze the data for percentage, mean and standard deviation. The results of the general conditions of buffalo farming in Lampang province showed that the farmers have an average age of 48 years with an average holding area of 17.13 rai. The majority of them completed the highest education at primary level with an average experience in raising buffaloes is 20.48 years. They have a career in farming using labor in the buffalo family. No preparation for pasture and release the animals in public areas. The average number of buffalo raised is 5.93. There is a production of buffalo pens separate from the residence. When there is a sick animal, the animal will be treated by livestock volunteers. The buffalo manure was used to make fertilizer. The factors that have the most effect on the farmers' acceptance of buffalo farming in terms of knowledge and experience. Next is the selling price and demand for buffalo labor. The average return from buffalo raising is 105,890.91 baht per year. As a result, farmers are accepted and ready to change the concept of raising buffalo from the traditional way to the integrated agriculture farming system.

Key words: buffalo raising, integrated agriculture, Lampang province

---

Scientific Paper No.: 62(2)-0216(5)-062

¹ Lampang Region Livestock Office, Area Mueang Lampang 52100

² Lamphun Region Livestock Office, Area Mueang Lamphun 51000